

Diskursanalyse

Sproget er ikke uskyldigt!

Sproget er ikke uskyldigt!

”Jeg siger jo bare
at.....”

Hvad er en diskurs?

I danskfaget betyder **diskurs** først og fremmest **en bestemt sprogbrug** der bruges til at tale om et bestemt område.

I praktisk diskursanalyse i danskfaget er udgangspunktet at *sproget ikke er uskyldigt*. Sprog overfører sjældent bare informationer neutralt fra en afsender til en modtager. Det rummer også vurderinger og holdninger til de ting der omtales. Sprog præger vores tænkning, *skaber mening, identiteter og sociale relationer*. Og sproget afslører vores tanker og værdier.

SU til
hjemmeboende

Cafépenge

Ghetto

Fattigt
boligkvarter

Politiet

Panserne

Sproget er ikke uskyldigt

- En **politisk diskurs** kan fx manifestere sig som en *socialistisk*, *liberal* eller *kommunistisk* diskurs.
- Man kan også opleve en *friheds-*, *rettigheds-* eller *demokratidiskurser*.
- Eller en kristen diskurs
- Eller en erotisk diskurs...
- Diskursen indrammer en problemstilling og italesætter ved sit ordvalg **værdinormer** og **verdenssyn**.

Love
trumps
hate.

Diskurs

Ôslem Cekic

Tværkulturel dialog

Du er den.mast rædselsfulde
lede kælling .

Du gør alt hvad du lkan for at
smide tudekiks alle vegne og
få.Islam ind i MIT land.

Du er så gennemskuelig og
ulækker og vi hader dig din
klamme bitch .

Fis af asap og tag gerne alt dit
lort med dig .

Har anmeldt dig for at krænke
mit flag.

Fy for satan hvor jeg hader dig

06.44

Kære Bettina. Du kender mig slet
ikke og jeg bliver faktisk ked af
at modtage sådan en besked fra
dig. Jeg kan se på din profil at du
er mor og vi er jævnaldrende.
Har du lyst til kop dialogkaffe.
Jeg kommer gerne ud til dig.
Måske er vi slet ikke så uenige
som du tror. Glæder mig til at
høre fra dig.

Diskursanalyse

Nodalpunktet
Ækvivalenskæder

Differenskæder
Hegemoni

Nodalpunkt

- Det begreb, som er centralt i diskursen.
- Kan også være en person, en begivenhed eller noget helt tredje.
- Nodalpunktet *indrammer* diskursen. Man taler derfor om at nodalpunktet *framer* tekstens ståsted.
- *Udkants Danmark* eller *demokrati* er begge nodalpunkter, som framer tekstens ståsted. Men det er to helt forskellige diskurser, som sagtens kan optræde i samme tekst.

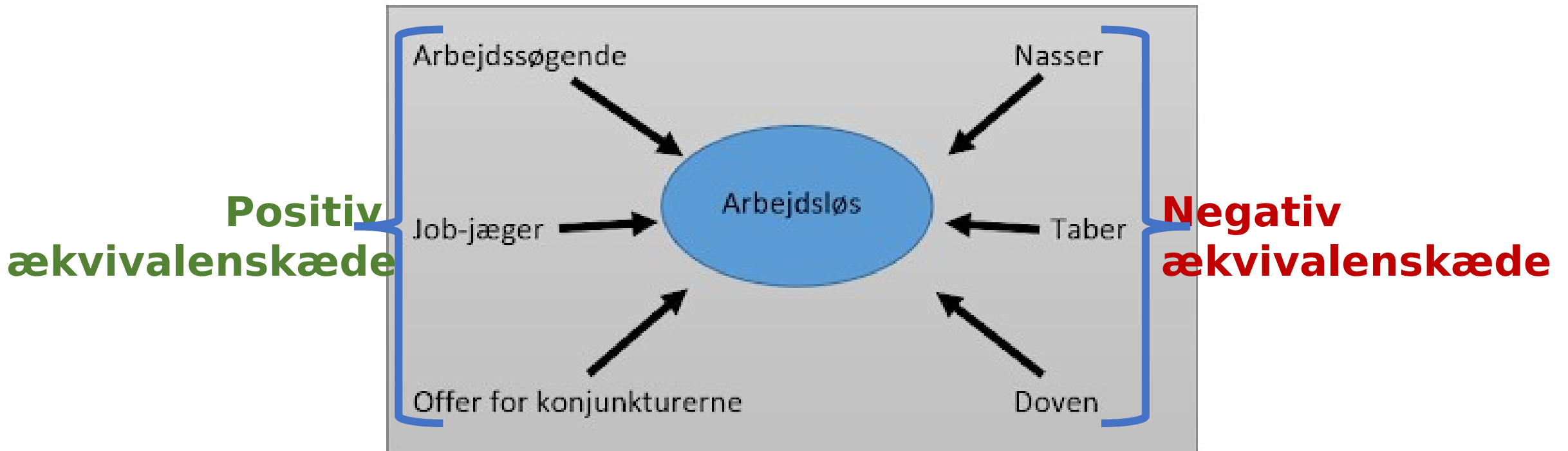
Udkants
Danmark

Demokrati

En tekst kan godt have flere nodalpunkter

Ækvivalenskæde

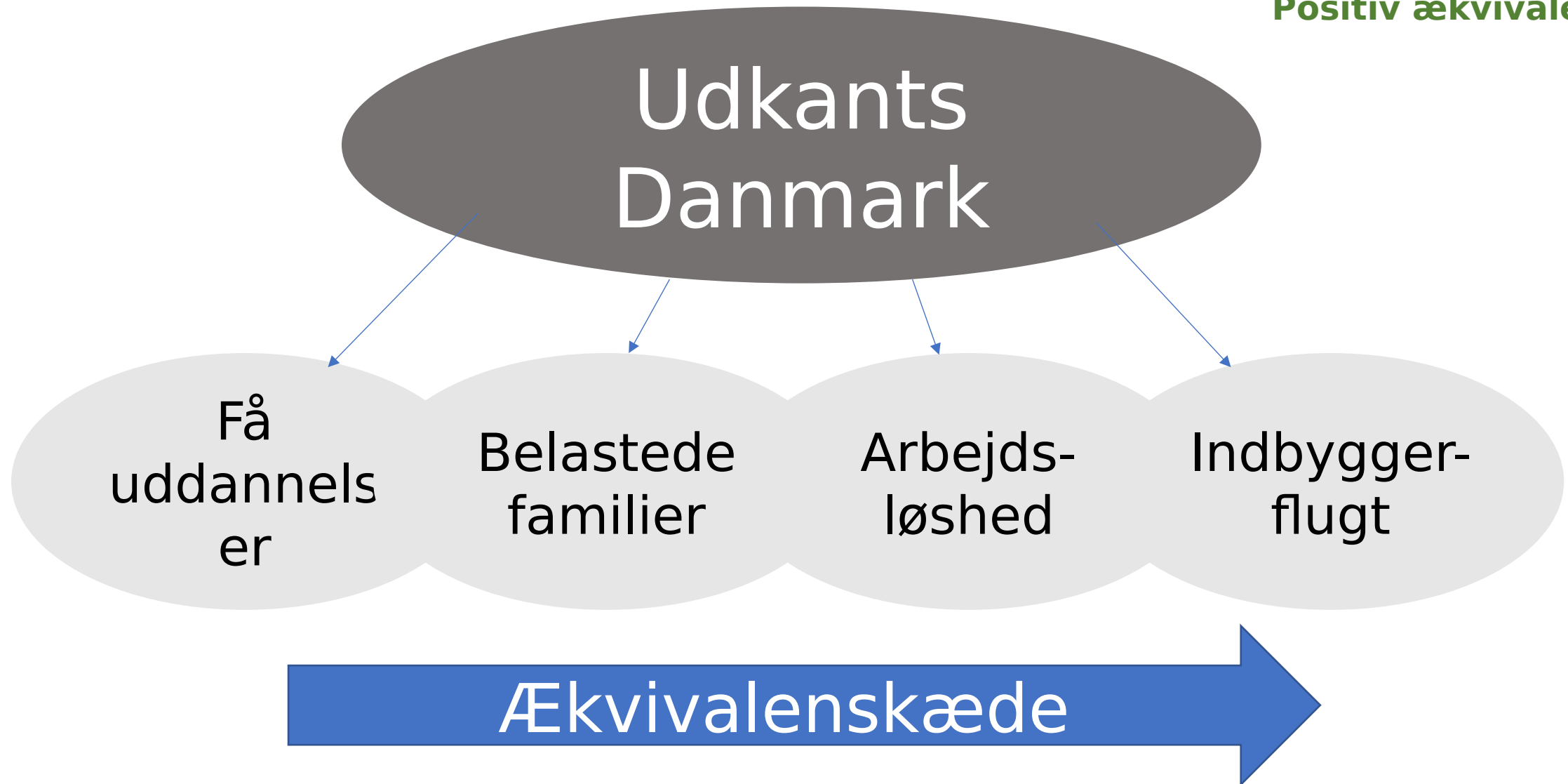
- Ækvivalenskæden er ord, som afsenderen knytter til nodalpunktet.
- **Ord som knytter sig til nodalpunktet, og som også er med til at frame dirskursen.**

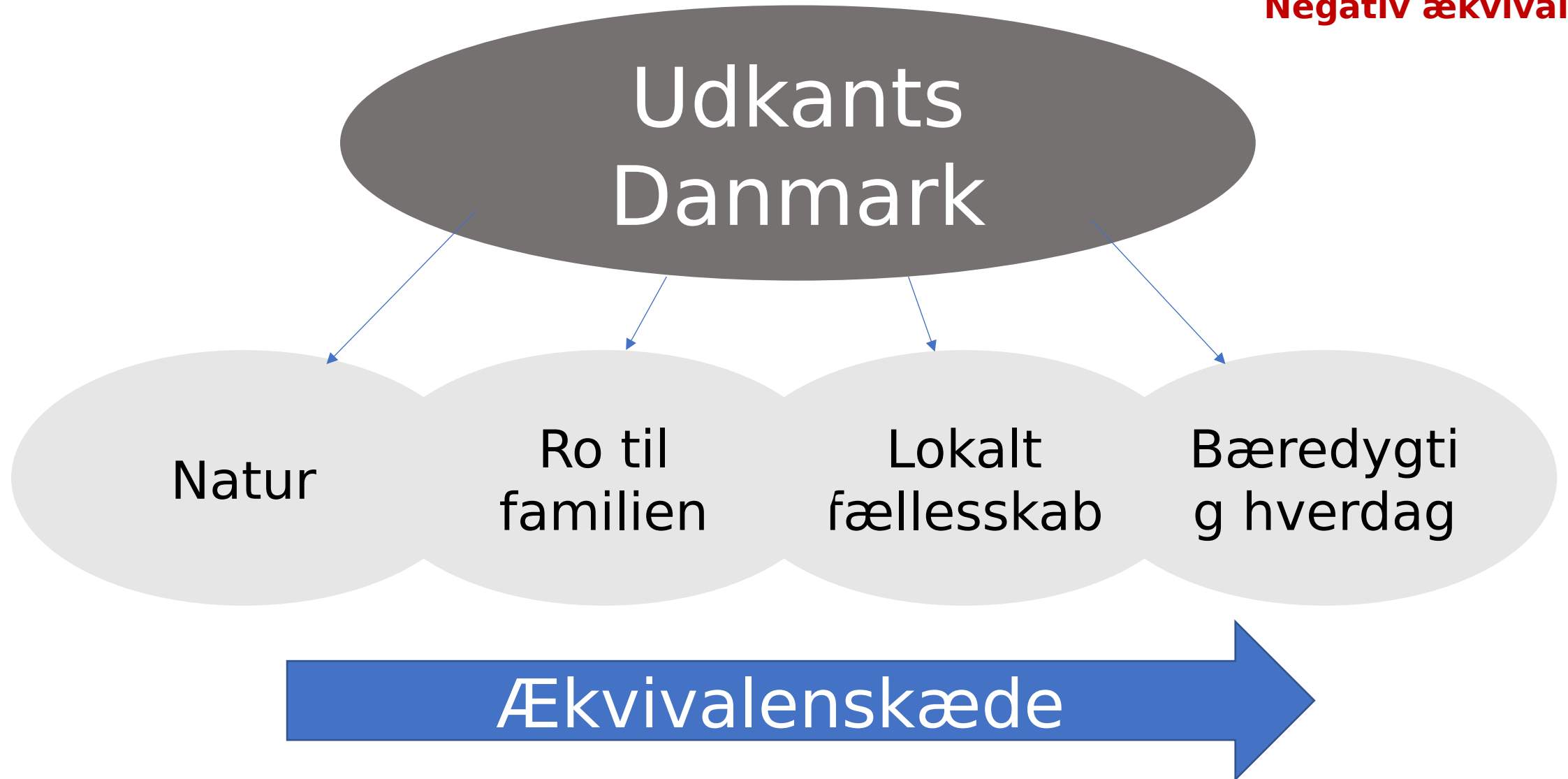
Eksempe

Positiv ækvivalenskæde

Eksempe

Negativ ækvivalenskæ

Diskursanalyse

Nodalpunktet

Ækvivalenskæder

Differenskæder

Hegemoni

Differenskæde

- En væsentlig pointe i diskursanalysen er, at nodalpunktets betydning ikke blot bestemmes af det, det sammenlignes/ækvivaleres med, men også af det **det er forskelligt fra.**

Kunne du ikke bare en GANG i mellem være lidt sød og hjælpsom og være noget for andre mennesker end dig selv??

Drengen får at vide at han IKKE er sød og hjælpsom og IKKE er noget for andre mennesker

Hegemoni

At en bestemt diskurs er blevet dominerende

Rygning er et eksempel på hvordan en diskurs er blevet dominerende

Forskellige diskurser præger debatten

Diskurs kan forandres

1988

2001

Rambo III (1988)

Rulleteksten dedikerede oprindeligt filmen til *"the brave Mujahideen fighters of Afghanistan"*.

Men efter terrorangrebet mod USA 11.sept. 2001 blev det ændret til *"dedicated to the gallant people of Afghanistan"*, fordi flere Mujahideen-grupper samarbejdede med Al Qaeda.

Diskursen omkring

Visuel diskurs

Ligesom man kan bruge diskursanalyse til at sige noget om hvordan en tekst opfatter verden – så kan man også analysere diskursen i billeder

STYRK DANMARKS POLITI

VENSTRE

Øvelse

uddrag af Pia Kjærsgaards tale ved Dansk Folkepartis årsmøde i 2010

“ De radikale, godt flankeret af Liberalisterne i Liberal Alliance og de konservative, taler reformer i ét væk, hver gang de trækker vejret. De vil faktisk hellere tage noget fra danskere på overførselsindkomst end de vil holde uduelige somaliere, pakistanere og palæstinensere ude af landet! De vil hellere reformere efterlønnen igen-igen end de vil tage snakken om, hvilke udlændinge, vi i grunden skal byde velkommen! (...)

Det handler om, at Danmark ikke både kan bevare den høje grad af offentlig service, hurtigtvirkende, høje og langvarige velfærdsydelser og social omsorg, og samtidig lukke umuligheder ind i landet, som enten ikke evner eller bare ikke gider deltage i arbejdet. Vi har snart flere, der skal forsøges, end vi har til at bidrage (...)

Hvordan tror I det går, hvis Helle Thorning-Schmidt sidder i Statsministeriet og skal strikke udlændingepolitik sammen med Özlem Cekiz fra SF, det er hende med ramadan-festerne, venstrefløjsaktivisten Johanne Smith Nielsen fra Enhedslisten og, bestemt ikke mindst, en krævende Margrethe Vestager, der vil åbne grænsen for alt fra roma'ere uden arbejde til muslimske fanatikere – for "menneskesynets skyld"..?

- Hvordan tror I i grunden Danmark vil se ud uden et stærkt Dansk Folkeparti med stor indflydelse? Vil der komme flere eller færre udlændinge? Vil der være mere eller mindre kryben for EU? Vil vore pensionister skulle løbe om kap med arbejdsløse indvandrerkvinder om velfærds-kronerne? (...)

Før Dansk Folkeparti fik noget at skulle have sagt i 2001, strømmede det ind i landet med alle mulige – og især umulige – udlændinge. En indvandring, vi i dén grad i dag fortsat døjer med de ubehagelige følger af.

Pia Kjærsgaard: Tale ved Dansk Folkepartis 15. årsmøde, lørdag den 18. september 2010. danskfolkeparti.dk.

“ Jacob A. Riis var en pionér. Han var forud for sin tid. Han var en ener. Og ved I hvad? Han var dansk! Den amerikanske præsident Theodore Roosevelt sagde om ham: "Jacob A. Riis er den mest nyttige borger i New York". Større kan det vel næppe blive? Selv om Riis er en af de danskere, der har betydet mest for udviklingen i USA og sat sig varige spor, er han besynderligt nok ret ukendt i Danmark, så lad mig lige kort fortælle om ham. Jacob A. Riis blev født i 1849 og voksede op i en fattig familie i Ribe. Her blev han uddannet tømrer. Livet ville ikke helt, som Jacob Riis ville – sådan er det jo ind i mellem for os alle – og ikke mindst ulykkelig kærlighed drev ham som 21-årig i 1870 til at udvandre til USA (...)

Jacob A. Riis sled og slæbte. Ingen forærede ham en disse.

Han var velkommen i indvandrerlandet USA, men han måtte være sin egen lykkes smed. Klar dig selv eller gå til, var parolen.

Han blev røvet.

Han var ved at dø.

Han overvejede seriøst selvmord.

En politimand slog i øvrigt hans hund ihjel. Og han levede i den største armod i New York, USA – langt fra det, han, trods alt, havde oplevet i Ribe, Danmark.

Men han ville. Han kunne. Og han gjorde.

Han nåede op, han udrettede noget, han gjorde en forskel!

Han kom ikke til et samfund, der fra dag ét gav ham omsorg, mad, penge, bolig og tilbød ham uddannelse endsige job. Han søgte ikke asyl eller bad amerikanerne klare ærterne for sig. Han klarede dem selv...

Pia Kjærsgaard: Tale ved Dansk Folkepartis 15. årsmøde, lørdag den 18. september 2010. danskfolkeparti.dk.

Tag udgangspunkt i nodalpunktet **indvandrere** og lav både en ækvivalenskæde og en differenskæde.